

Stanovisko SPPK k STUTOXU II

Od roku 2015 Katedra ekológie a environmentalistiky Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v spolupráci s Regionálnou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou Trnava, ktorá je členom Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, monitoruje hraboša poľného na vybraných územiach Trnavského kraja, ktorý je na Slovensku škodami spôsobenými hrabošom zasiahnutý najviac. Zisťujú aktuálnu veľkosť populácie a robia krátkodobé predpovede jej vývoja v nasledujúcom období. Sledujú porasty lucerny, ktorá predstavuje celoročný problém, repky ozimnej a pšenice. Keby nebolo ústretového prístupu viacerých poľnohospodárov, ktorí si uvedomujú význam tejto spolupráce, nebolo by niečo takéto možné.

Vďaka monitoringu sme mohli konštatovať, že v rokoch 2015 až 2018 bola populácia hraboša poľného na uspokojivej úrovni. Zo strany poľnohospodárov tak nebolo potrebné preventívne zasiahnuť. V roku 2019 sa však situácia výrazne zmenila. Podľa monitoringu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory dosiahli škody spôsobené hrabošom v roku 2019 cca 13,5 mil. EUR (z toho približne polovica v Trnavskom kraji). Odškodní poľnohospodárov štát? Ak áno, potom necháme hraboše na pokoji.

V súvislosti so škodami v roku 2019 a miernou a suchou zimou 2019/2020, ktorá vytvorila vhodné podmienky na množenie populácie hraboša, SPPK požiadala v mene svojich členov začiatkom marca 2020 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR o povolenie na časovo obmedzené plošné použitie prípravku STUTOX II v postihnutých oblastiach. Pri plošnej aplikácii a správne nastavenej dávke STUTOX-u nemá bažant ani zajac záujem zbierať granulky. Ich množstvo je 6-8ks/m². Hraboše ich vyzbierajú v priebehu krátkej doby. Uvedomujeme si, že pri nesprávnej aplikácii môže prísť k predávkovaniu (hlavne pri ručnej aplikácii). Prípravok STUTOX-II je možné aplikovať na povrch pôdy výlučne na základe potvrdenia veľmi silného výskytu hraboša poľného na určených lokalitách príslušným fytoinšpektorom Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave a následného kladného vyjadrenia Národného referenčného laboratória pre pesticídy

Univerzity veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach (NRL). Po obdržaní kladného vyjadrenia NRL je žiadateľ povinný striktno dodržiavať pokyny uvedené v predmetnom vyjadrení ako aj pokyny uvedené v povolení MPRV SR.

Kladné stanovisko SPPK dostala až po takmer dvoch mesiacoch, na konci apríla. V tom čase už boli porasty obilnín, repky a viacročných krmovín, ktoré sú hrabošom napadnuté najviac, príliš vysoké a husté na to, aby v nich bola plošná aplikácia vykonávaná. STUTOX II a jeho aplikácia nie sú zadarmo, preto si každý aplikáciu zväži. Doteraz nemáme informáciu o tom, žeby poľnohospodári túto možnosť využili.

Proti hrabošom je možné účinne nasadiť samozrejme aj biologickú ochranu: sokola myšiara a myšiarku ušatú. Napríklad jedna myšiarka ušatá denne skonzumuje v priemere 1,3 hraboša, čo predstavuje približne 470 jedincov za rok. No práve nedostatok operených predátorov súvisí hlavne s nedostatkom hniezdnych príležitostí. Preto musíme dravce a sovy do krajiny dostať a aktívne na tom spoločnými silami v rámci projektu SPPK, Univerzitou Konštantína Filozofa Nitra a Štátnou ochranou prírody pracujeme. Keď už dravce aj v krajine sú, potrebujú ďalšiu pomoc, takzvané „Téčka“, drevené barličky osadené na veľkých kultúrnych dieloch. Dravce a sovy na nich sedia a úspešnosť ich lovu na hraboša sa tak niekoľkonásobne zvyšuje. Aby však biologická ochrana začala byť efektívna, treba jej tiež venovať energiu, financie a realizovať ju vo väčšej mierke aj za pomoci štátu.

Pozrite si aj zaujímavý rozhovor na tému populačná dynamika hraboša poľného s odborníkom z Katedry ekológie a životného prostredia na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci s Prof. MVDr. Emilom Tkadlecom, CSc.